

POSTANOWIENIE

18 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 18 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku W.K.
z udziałem M.K., M.K.1 i A.K.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej W.K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Radomiu
z 20 stycznia 2022 r., IV Ca 447/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 20 stycznia 2022 r. Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił apelację wnioskodawcy W.K. i uczestniczki M.K. od postanowienia Sądu Rejonowego w Grójcu z 11 marca 2021 r., którym oddalono wnioski W.K. o stwierdzenia nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości ewentualnie udziału we współwłasności nieruchomości.

U podstaw oddalenia wniosku i apelacji legło stwierdzenie, że wnioskodawca i jego żona uczestniczka M.K. nie byli posiadaczami samoistnymi nieruchomości objętej wnioskiem ani udziału we współwłasności tej nieruchomości.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez wnioskodawcę.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jego zdaniem zaskarżone postanowienie w sposób oczywisty narusza prawo procesowe, tj. art. 382 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz prawo materialne tj. art. 172 § 1 k.c. Wbrew

stanowisku Sądu Okręgowego o samoistnym posiadaniu przez wnioskodawcę nieruchomości objętej sporem świadczy bowiem dokonanie na niej szeregu nakładów, co dostatecznie manifestowało jego władztwo nad rzeczą niezależne od innych osób. Ponadto Sąd Okręgowy – jak wynika ze struktury uzasadnienia zaskarżonego postanowienia – nie dokonał wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i pominął tak istotne okoliczności jak brak granicy użytkowania między działkami stanowiącymi własność skarżącego a działką objętą wnioskiem, które mają wspólne podwórko i stanowią jedną całość.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że

usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Skarżący odniósł tę przyczynę kasacyjną do zarzutów naruszenia prawa materialnego i procesowego ujętych w ramach podstaw skargi kasacyjnej, ale w lakonicznym uzasadnieniu wniosku brak jest takich argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym przez sąd drugiej instancji i wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym.

Istota posiadania samoistnego i zależnego oraz jego związek z okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy, była wielokrotnie wyjaśniana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m.in. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 26 października 2007 r., III CZP 30/07, OSNC 2008, nr 5, poz. 43; uchwała Sądu Najwyższego z 28 marca 2014 r., III CZP 8/14, OSNC 2015, nr 1, poz. 6; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91, OSNCP 1992, nr 4, poz. 48 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 14 kwietnia 1961 r., CR 961/60, NP. 1962, nr 12, s. 1688; z 7 maja 1986r., III CRN 60/86, OSNCP 1987, nr 9, poz. 138; z 4 października 1979r., III CRN 163/79, OSNCP 1980, nr 5, poz. 95; z 9 października 1996 r., III CKU 8/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 38; z 1 kwietnia 2011 r., III CSK 184/10, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 24 ; z 7 kwietnia 2011 r., IV CSK 425/10, OSNC-ZD nr B/2012, poz. 27; z 9 grudnia 2014 r., III CSK 336/13, OSNC-ZD 2016, nr 1, poz. 16; i z 20 marca 2014 r., II CSK 279/13, OSNC 2015, nr 3, poz. 35).

W tego rodzaju sprawach istotne znaczenie dla kwalifikacji posiadania, jako samoistnego lub zależnego i dokonania subsumpcji pod określoną normę prawną, ma dokonanie uprzedniej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, będących

podstawą ustaleń faktycznych, a więc kwestie usuwające się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 i art. 393¹³ § 2 k.p.c.). Skarżący nie bierze tego pod uwagę, skoro argumentacja przytoczona w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania stanowi próbę przedstawienia własnej wersji ustaleń faktycznych w sprawie, odmiennej od przyjętych przez Sąd drugiej instancji.

Z motywów zaskarżonego orzeczenia nie wynika natomiast, by dokonana przez Sąd drugiej instancji – w wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym sprawy - kwalifikacja posiadania W. i M. małżonków K., nie odpowiadała wpracowanym w tym zakresie w orzecznictwie Sądu Najwyższego kryteriom pozwalającym na odróżnienie posiadania samoistnego i zależnego. Zamieszkiwanie bowiem w budynku rodziców i korzystanie z części nieruchomości przez dorosłe dziecko oraz członków jego rodziny na podstawie istniejących relacji rodzinnych nie pozwala na uznanie takiego posiadacza za samoistnego, jeżeli z okoliczności faktycznych nie wynika, aby właściciel zrezygnował ze swojego *animusu* co do całości przysługującego mu prawa, a zaimplementowane przez posiadacza czynności faktyczne nie wskazują na samodzielny, rzeczywisty i niezależny od woli innej osoby stan władztwa nad rzeczą (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 września 2011 r., IV CSK 642/10, niepubl.; z 12 czerwca 2019 r., IV CSK 593/19, niepubl. i z 24 czerwca 2009 r., I CSK 453/08, niepubl.). Dotyczy to także często spotykanej sytuacji, gdy posiadacz ponosi nakłady na nieruchomość, a zamiarem rodziców jest by w przyszłości stał się jej właścicielem na skutek dziedziczenia. Sądy *meriti* w motywach rozstrzygnięć wskazały na szereg okoliczności z których wynika, że właściciele nigdy nie ustąpili ze swojego władztwa odnośnie do nieruchomości, a objęcie nieruchomości w posiadanie za zgodą właściciela i posiadanie jej w zakresie przez właściciela określonym lub tolerowanym świadczy z reguły o posiadaniu zależnym (art. 336 k.c.); (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2012 r., I CSK 360/11, IC 2013, nr 7-8, s. 29).

W konsekwencji argumentacja przytoczona we wniosku nie wykazuje tezy, że zaskarżone orzeczenie stanowi konsekwencję kardynalnych błędów w zakresie stosowania prawa materialnego i procesowego, których efektem jest orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

[P.L.]

[Ł.n]